

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 90

Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle työryhmämietinnöstä hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamisesta

TRE:380/02.07.00/2025

Valmistelija / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätöksen perusteluita tarkennettiin pöytäkirjaan yksimielisesti
hyväksytyn muutosehdotuksen mukaisesti.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Liitteenä oleva lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle
työryhmämietinnöstä hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen
hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamisesta hyväksytään.

Kokouskäsitely

Keskustelun kuluessa valtuuston puheenjohtajan Ilmari Nurmisen
puheenvuorossa ja sen jälkeen useammassa kaupunginhallituksen
jäsenen puheenvuorossa nousi esiin huoli myös lakimuutosten
mahdollisista vaikutuksista terveydenhuoltoalan yhtiöihin Tampereella.
Keskustelun pohjalta kokouksen puheenjohtaja Kalervo Kummola teki
seuraavan muutosehdotuksen:

Perusteluiden loppuun ennen kaupunginhallituksen päätösvallan
perustetta lisätään virke: "Tampereen kaupunki pitää lisäksi tärkeinä
Pirkanmaan hyvinvointialueen lausunnossaan esille ottamia
terveydenhuoltoalan yhtiöitä koskevia kannanottoja."

Puheenjohtaja tiedusteli tekemänsä muutosehdotuksen saamaa
kannatusta ja totesi sen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Perustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen
esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja
käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta, vesi- ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamisesta.

Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa julkisten hankintojen tehokkuutta ja kustannussäästöjä sekä turvata laadukkaat julkiset palvelut. Hankintalakia uudistettaisiin muun muassa edistämällä markkinakartoitusta ja hankinnan huolellista valmistelua. Hallitusohjelman mukaisesti ehdotuksessa esitetään sidosyksiköiden käytön rajoittamista hankintojen toteuttamisessa asettamalla sidosyksikön omistukselle yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusosuutta koskeva 10 prosentin vaatimus. Esityksen tarkoitus on lisätä pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksia julkisiin tarjouskilpailuihin sekä parannetaan hankintojen vastuullisuutta ja edistetään huoltovarmuuden ja turvallisuuden toteutumista myös sopimuskauden aikana. Ehdotuksella olisi tarkoitus myös parantaa hankintojen valvontaa. Lisäksi tarkoituksena on selkeyttää hankintayksiköiden tiedonsaantioikeuksia alihankkijoiden ja voimavarayksiköiden vaihtamiseksi silloin, kun näihin voidaan soveltaa pakollisia tai harkinnanvaraisia poissulkemisperusteita.

Lait on tarkoitettu tulevan voimaan 1.1.2026. Lain 174 §:n siirtymäaika säännökseen lisättäisiin uusi 7 momentti sidosyksiköiden omistusosuutta koskevan vaatimuksen voimaantulosta, ja sitä sovellettaisiin 1. päivästä heinäkuuta 2027. Jätealalla sidosyksiköiden omistusosuutta koskevaa säännöstä sovellettaisiin 1. päivästä heinäkuuta 2028. Lain voimaantulon jälkeen 15 §:n vastaiset, hankintayksikön ja sidosyksikön väliset sopimukset tulisi irtisanoa päättymään siirtymäaika säännösten mukaisesti. Myöskään uusia sopimuksia ei tulisi tehdä 174 §:ssä säädetyn siirtymäajan jälkeen.

Lausunnot tulee toimittaa viimeistään 11.3.2025 Lausuntopalvelu.fi:n kautta.

Ehdotus Tampereen kaupungin lausunnoksi on liitteenä. Alla lyhyesti lausunnosta keskeisiä kohtia:

- *Muutosten taloudelliset vaikutukset:* Ehdotettujen muutosten taloudellisten vaikutusten arviointi on puutteellinen, ja on epätodennäköistä, että niillä saavutettaisiin hallitusohjelman tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä. Erityisesti nykyisessä julkisen talouden tilanteessa on erittäin tärkeää selvittää ehdotettujen muutosten taloudelliset vaikutukset etukäteen. Tulee lisäksi ottaa huomioon, että sidosyksiköt ovat kilpailuttaneet hankintoja ja tehneet hankintoja markkinoilta, joten sidosyksiköiden toimintaedellytysten rajoittaminen ei välttämättä lisää kilpailua.
- *Omistusosuusvaatimuksen vaikutukset:* 10 prosentin vähimmäisomistusosuusvaatimus vähentäisi merkittävästi kuntien valinnanmahdollisuuksia oman tuotannon, sidosyksikkö hankinnan ja markkinoilta hankkimisen välillä ja rajoittaisi kuntien itsehallintoa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

- *Hankintamenettelyn monimutkaistuminen*: Suomen hallitus on tunnistanut tarpeen norminpurkuun, hallinnollisen taakan ja hallinnon kustannusten vähentämiseen. Suuri osa ehdotetuista hankintalain muutoksista kuitenkin monimutkaistaa entisestään Suomen hankintalainsäädäntöä, lisää tulkintakysymyksiä, julkisten hankintojen pakollisia vaiheita, muutoksenhakumahdollisuuksia ja julkisen sektorin hallinnon kustannuksia. Ehdotetuilla muutoksilla voi myös olla heikentävää vaikutusta markkinoilla toimivien yritysten kiinnostukseen osallistua julkisiin hankintoihin.
- *Markkinakartoitus ja hankintojen jakaminen*: Tampereen kaupunki ei kannata ehdotuksia, jotka velvoittavat hankintayksiköt tekemään markkinakartoituksia tai jakamaan hankinnat osiin.
- *Hankintamenettelyn keskeyttäminen*: Tampereen kaupunki ei pidä kannatettavana pakottavaa säännöstä hankinnan keskeyttämisestä.
- *Sidosyksikköhankintojen merkitys*: Sidosyksikköhankinnat ovat olleet kunnille tärkeitä erityisesti palveluiden kehittämisessä ja seudullisessa yhteistyössä, ja ehdotetut muutokset heikentäisivät näitä mahdollisuuksia.
- *Sidosyksiköiden omistusmuutosten vähimmäisvaatimus*: Ehdotettu 10 prosentin omistusosuusvaatimus heikentäisi sidosyksiköiden kilpailukykyä ja nostaisi palveluiden hintoja, koska sidosyksiköiden liikevaihto ja asiakkaiden määrä pienenee.
- *Vaikutukset Tampereen kaupungin sidosyksiköihin*: Muutos aiheuttaisi pakollisia omistuspohjan muutoksia 18 Tampereen kaupungin sidosyksikköyhtiöön, joista osa joutuisi tekemään merkittäviä järjestelyjä. Lausunnossa esitetään esimerkkejä Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy:stä, Pirkanmaan Voimia Oy:stä, Waltti Solutions Oy:stä ja Monetra-konsernista, joihin muutos vaikuttaisi merkittävästi. Lisäksi olisi tarpeen harkita, että seudulliset elinkeinoyhtiöt rajataan 10 prosentin vähimmäisomistusta koskevan vaatimuksen ulkopuolelle.
- *Jätehuolto*: Jätetoimiala tulisi jättää 10 prosentin vähimmäisomistusta koskevan vaatimuksen ulkopuolelle, kuten ympäristöministeriö on eriävässä mielipiteessään lausunut. Myös jätevedenkäsittely tulisi jättää vähimmäisomistusvaatimuksen ulkopuolelle.
- *ICT-palvelut*: Tampereen kaupunki ei kannata esityksen mukaista hankintalain 15 §:n 6 momentin uutta tulkintaa, jossa sidosyksikön ei ole sallittua tehdä hankintoja omistajaltaan tai sisar-sidosyksiköltä, jos sidosyksiköllä on enemmän kuin yksi omistaja. Hankintalain 15 §:n 6 momentin tulkinnalla on huomattavia vaikutuksia esimerkiksi Tampereen kaupungin ICT-palveluiden järjestämiseen ja myös tulkinnan euromääräinen vaikutus Tampereen kaupungille on erittäin suuri.
- *Ulosmyynti*: EU:n hankintadirektiivi määrää, että sidosyksikön ulosmyynti ei saa olla yli 20 prosenttia tuotannon arvosta.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Suomessa sidosyksiköiden ulosmyynnin yleinen yläraja on 5 prosenttia tai 500 000 euroa. Suomen ulosmyyntiraja on liian alhainen.

- *Siirtymäaika:* Siirtymäaika ehdotetuille muutoksille on liian lyhyt, mikä voi johtaa kilpailutusten kasaantumiseen ja hintojen nousuun. Sidosyksiköiden omistajien tulisi käydä sidosyksikön muiden omistajien kanssa neuvottelut nykyisten sidosyksikköjen yhtiörakenteiden muuttamiseksi, osakassopimusten ja palvelusopimusten muuttamiseksi tai päättämiseksi sekä neuvotella sidosyksikön osakkeiden mahdollinen osto tai myynti. Siirtymäaikaa arvioitaessa tulee ottaa huomioon neuvottelut, mahdolliset uudet yhtiöjärjestelyt, mahdollisten kilpailutusten vaatima aika markkinakartoituksineen ja muutoksenhakuaikoineen sekä markkinoiden syntymisen vaatima aika.
- *Turvallisuus ja huoltovarmuus:* Hankintalakiin ehdotetut muutokset voivat heikentää turvallisuutta ja huoltovarmuutta kriittisen infran toimialalla. Muutosten vaikutukset turvallisuuteen ja varautumiseen on otettava huomioon.
- *Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen:* Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopuminen vähentää hankintayksiköiden työtä vähäisesti, mutta voi lisätä epärehellisten toimijoiden mahdollisuuksia osallistua kilpailutuksiin.

Tampereen kaupunki pitää lisäksi tärkeinä Pirkanmaan hyvinvointialueen lausunnossaan esille ottamia terveydenhuoltoalan yhtiöitä koskevia kannanottoja.

Tampereen kaupungin hallintosäännön (1.1.2025) 14 § 31. kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää strategisesti merkittävien, koko kaupunkia koskevien lausuntojen antamisesta.

Tiedoksi

Laura Klami, Jyri Nuojua, Kari Paju, Arto Vuojolainen, Johanna Saarinen, Maggie Keskinen, Maria Nikkilä, Jouni Perttula, Niina Pietikäinen, Lausuntopalvelu.fi

Liitteet

- 1 Kh 3.3.2025 Tampereen kaupungin lausunto työryhmämietinnöstä hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §n muuttamiseksi
- 2 Kh 3.3.2025 Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö 15.1.2025
- 3 Kh 3.3.2025 Hankintalain uudistamista käsittelevän työryhmän mietintö

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 11.3.2025 www.tampere.fi.

Tampere

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

10.03.2025

Leeni Herrala
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§90

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)